

Aqua Spiegel

Maandblad van vivariumvereniging

De Natuur In Huis

Alphen aan den Rijn

Opgericht 24 november 1936

Oktober 2011

Ons leveringsprogramma:

Breek- en zeefinstallaties

Bouw- en sloopafvalsorteerinstallaties

Slijtvast gietwerk, zoals slaglijsten, breekplaten, mantels en kegels, bekledingsplaten en onderdelen voor beton- en asvaltmengers

Kunstof- en rubberzeefdekken, zeefgaas en zeefplaten

Transportbanden, draagrollen, trogstellen, aandrijf- en spanrollen

Zeefmachines e trommelzeven

Meng- en doseerinstallaties

Eenvoudige en doeltreffende stofbestrijding

Magneetbanden en vangblokken.

Weegsystemen, zoals weegbruggen, bandwegers en weegsystemen voor shovels

2404 CM	Technisch Handelsbureau Laverman b.v.	
2400 AG	Distributieweg 31	Tel. 0172 47 51 53
	Postbus 250	Fax 0172 47 65 04
	Alphen aan den Rijn	

Wat leest u in deze "Aqua Spiegel"?

Wat komen gaat	6
11 oktober, jubileumlezing Willem Tomey.....	7
Myriophyllum heterophyllum.....	7
Slangenkopvissen.....	10
Zomaar.....	12
Wat was . . . de 'aqua'veiling	14
Vraag en aanbod.....	14

ROLECO
Alphen a/d Rijn

PARKET

PARKETMEESTER

A. v. Leeuwenhoekweg 11-13
2408 AL Alphen a/d Rijn

Uw specialist in:

<ul style="list-style-type: none"> ■ <i>Traditionele parketvloeren</i> ■ <i>Lamelvloeren</i> ■ <i>Massieve vloerdelen</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ <i>Laminaatvloeren</i> ■ <i>Schuren/Lakken/Oliën</i> ■ <i>Restauratie en Onderhoud</i>
--	--

0172-43 66 53

www.parketmeester.nl

Zee- en zoetwater

Een mooi aquarium vraagt om Velda!

Wireless Pond Thermometer

temperatuurcontrole op afstand

Aqua Silenta

de ideale zuurstofbron

Aqua Bacteri-All

voor de perfecte start

The experts in aquarium biology

Velda BV, The Netherlands
www.velda.com info@velda.com

velda

Colofon:

"DE NATUUR IN HUIS"

VERENIGING VOOR ALPHEN AAN DEN RIJN EN OMSTREKEN.

Aangesloten bij de Nederlandse Bond 'AQUA TERRA' (NBAT).

BESTUUR:

Voorzitter: **Jaap Liefding**, Buitenhoflaan 36, 2353 MB, Leiderdorp
Tel.: 071-5899944, voorzitter@denatuurinhuis.nl

Secretaris: **Hans Kiers**, Voorweg 56, 2391 AE, Hazerswoude-dorp
dekiersjes2@hetnet.nl of
secretaris@denatuurinhuis.nl

Penningmeester: **Pieter van Tol**, Morgen 22, 2408 RL, Alphen aan den Rijn
Tel.: 0172-426451, Mirjam35@casema.nl of
penningmeester@denatuurinhuis.nl

Bibliothecaris: **Cees Plomp**, Brabantstraat 168, 2408 GD, Alphen aan den Rijn
Tel.: 0172- 492011, ceesrietplomp@casema.nl

Commissaris: **Vacature**

CLUBAVOND: Elke 2e en 4e dinsdagavond 20.00 uur in activiteitscentrum
"Westerhove", Anna van Burenlaan 147, 2404 GB, Alphen a/d Rijn

---

CONTRIBUTIE: € 54,00 per jaar voor A-leden vanaf 18 jaar,
€ 29,00 per jaar voor leden onder 18 jaar,
€ 23,00 per jaar voor B-leden en
€ 18,00 per jaar voor huisgenootleden, bij vooruitbetaling te voldoen
op bankrekening ABN/AMRO nummer 5691.85734, t.n.v.
Penningmeester "De Natuur In Huis" te Alphen a/d Rijn.
Opzegtermijn lidmaatschap: Per jaar, minimaal 5 weken voor het
aflopen van het kalenderjaar.

Redactie Aqua Spiegel: Koen van Vliet (redactie@denatuurinhuis.nl)

De Savornin Lohmanlaan 5, 3445 VD, Woerden

Internet: <http://www.denatuurinhuis.nl> (webmaster@denatuurinhuis.nl)

E-mail: Zie adressen op de internetpagina of hierboven

Wat komen gaat . . .

De online agenda staat op: <http://bij.denatuurinhuus.nl>

11 januari	Nieuwjaarsinstuif of iets dergelijks
8 februari	Bart Laurens, Een grote bak gemakkelijker?
8 maart	Theo Verheij - "de mooiste 200 bakken uit japan"
12 maart	uitslag districtskeuring bij ons in Alphen
22 maart	eerste cursusavond
12 april	Leo Brand over hoe je een aquarium inricht
26 april	tweede cursusavond
10 mei	dhr Feenstra: Vijvers
14 juni	W. Heijns: Cichliden

Juli en augustus Vakantie

13 september	AquaVeiling
11 oktober	W. Tomey met de "jubileumlezing"
5 november	huiskeuring door Bram Rozier
8 november	Verhaaltje van Hans over de opbouw van zijn nieuwe bak
22 november	Uitslag Huiskeuring in Westerhove
13 december	Jaarvergadering

11 oktober, jubileumlezing Willem Tomey

Willem Tomey heeft inmiddels zijn 50-jarig (!) jubileum als keurmeester al achter de rug. Naar aanleiding hiervan heeft Willem een lezing samengesteld die hoogtepunten uit die 50 jaar laat zien.

Dinsdag 11 Oktober, 20:00 uur.
Activiteitencentrum "Westerhove"
Anna van Burenlaan 147
2404 GB Alphen aan den Rijn

Myriophyllum heterophyllum

© Werkgroep Aquatische Planten

John Bruinsma
Myriophyllum heterophyllum

Samenvatting

De verspreiding van Myriophyllum heterophyllum is in Nederland heel snel gegaan. Eerst gevonden in kanalen op de grens van Brabant en Limburg, in open verbinding met het water van de Maas. Nu in grote delen van Noord Brabant, Utrecht, Gelderland, Drenthe en Groningen: een invasieve plant.

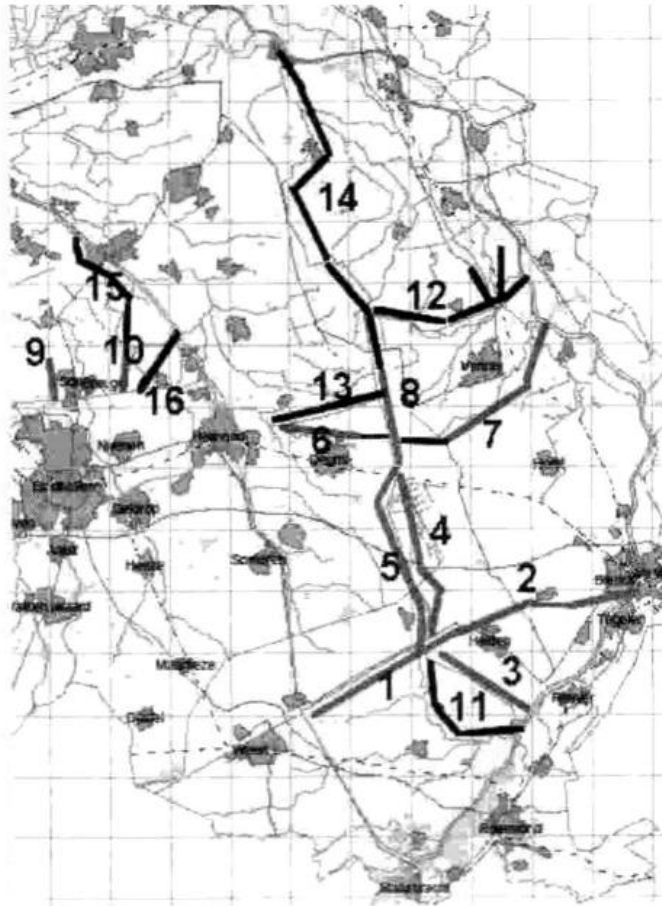
Het viel niet mee om de plant te determineren, omdat hij wel massaal groeit maar nooit bloeide. Tot dat na een paar jaar eindelijk gebeurde, in de tuinvijver van de John Bruinsma. Nog steeds is er enige twijfel en wordt er nader onderzoek gedaan: hebben we misschien te maken met een

variant of kruising die amper wil bloeien?

Voorgeschiedenis

Al een paar jaar groeide een *Myriophyllum*soort in de Noordervaart en het bijbehorende waterinlaatsysteem (zie kaartje). Maar de plant bloeide niet en daardoor kon niet met zekerheid worden vastgesteld om welke soort het ging. Pogingen om de plant in bloei te krijgen werden gedaan aan de universiteiten van Düsseldorf en Nijmegen, de Hortus in Amsterdam, de tuin van Ruud van der Meijden, een aquarium van Piet van der

Vlugt, overal zonder succes. John Bruinsma hield de plant in een aquarium in de vensterbank, liet de zaak een paar keer uitdrogen om te forceren dat de landvorm zou ontstaan. Vreemd: de bovenwaterbladeren verschilden nauwelijks van die onder water. Maar in juli van dit jaar was het dan zo ver: een bloeiende plant in een kleine vijver in de tuin van John Bruinsma. 'M. incognito' kon nu eindelijk zeker benoemd worden: *M. heterophyllum*, zoals al zo lang werd verondersteld. Nederlandse naam: Ongelijkbladig vederkruid.

Verspreiding

De verspreiding van '*Myriophyllum incognito*' in Brabant en Limburg staat in het kaartje hiernaast. 1 is de Noordervaart tussen Weert en Helden, met een open verbinding naar de Maas bij Venlo. 11, 4, 8 en 14 zijn het Uitwateringskanaal (in het zuiden) en het Defensie- of Peelkanaal (in het noorden). Of de verbindingen met 7 en 12 echt open zijn is niet zeker. De plaatsen meer naar het westen, boven Eindhoven zijn via de Willemsvaart verbonden met het systeem. De plant komt ook voor in de Maas bij Maasbracht, helemaal onderaan het kaartje Ook in het Wilhelminakanaal (tussen Helmond en de Amer) is de plant aangetroffen, vooral tussen oever en stalen damwanden die daarvoor geplaatst zijn. Maar de kaart moet nog verder uitgebreid worden, zie het plaatje van geheel Nederland. Men moet daarbij wel blijven oppassen; op veel

plaatsen komen *M. heterophyllum* en *M. spicatum* naast elkaar voor. De verspreiding van *Myriophyllum heterophyllum* is veel uitgebreider dan eerst gedacht. Het is mogelijk dat sommige veronderstellingen over het voorkomen van *M. verticillatum* in werkelijkheid *M. heterophyllum* betroffen. Ook in België is de plant aangetroffen, op allerlei plaatsen in het Kanaal van Antwerpen naar Turnhout.

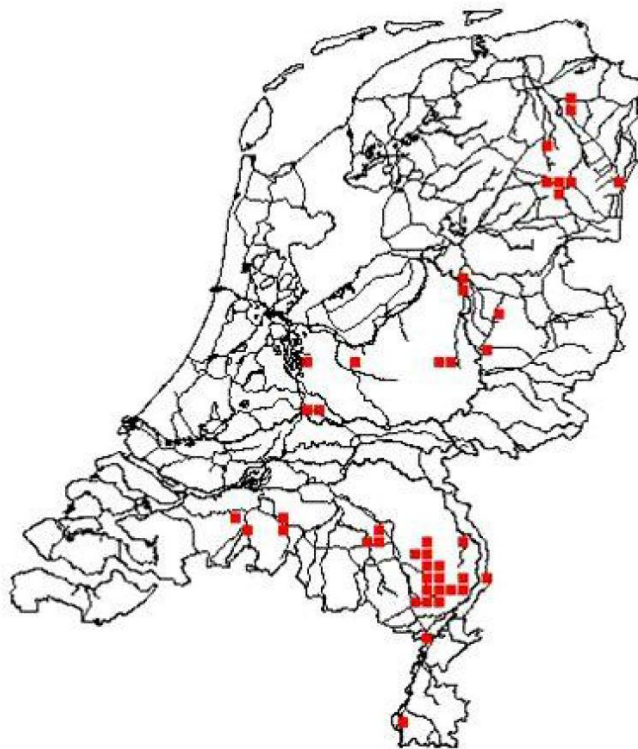
Bijzonderheden

Ongelijkbladig vederkruid komt uit Noord Amerika en moet als vijverplant in het wild terechtgekomen zijn. De

verspreidingsplaatjes laten zien welk gebied in een jaar of vijf werd 'veroverd'; het is een geduchte invasieve soort. De plant is duidelijk winterhard, maar maakt geen winterknoppen

(Kransvederkruid, *M. verticillatum*, doet dat wel). Opvallend is dat de plant volume houdt als je hem uit het water haalt; het wordt geen dunne sliert. Verder valt op dat de bladeren niet allemaal netjes in

een krans staan; ongeveer 10% is wat versprongen, vooral aan oudere stengels. Slijmpapillen worden niet alleen aan de bladrand gevonden, maar ook aan de bladbasis. Maar het meest bijzondere is toch wel dat er tonnen planten gevonden zijn, van een soort die gemakkelijk bloeiwijzen zou moeten vormen, maar dat in de Nederlandse wateren niet doet! Bij het Nationaal Herbarium in Leiden zal daarom nader DNA-onderzoek worden gedaan om aard en herkomst van deze exoot te bepalen. Zijn er misschien verschillende variëteiten van *Myriophyllum heterophyllum* of hebben we te maken met een kruising?

(De tekst is een vrije vertaling van een uitgebreide e-mail van John Bruinsma van 13 juli 2008, met toevoegingen uit de presentatie op 15 november 2008.)

Eindhoven, oktober 2009

Red. Tom

© Werkgroep Aquatische Planten 2009

WWW.WATERPLANTEN.ORG

Slangenkopvissen

Slangenkopvissen zijn roofvissen. De meeste worden erg groot, tot meer dan een meter, en zijn niet bepaald kleurrijk. Het zijn erg nieuwsgierige vissen. Heel bijzonder is dat ze je aankijken als je voor de bak zit.

Een van de kleinste soorten is tevens de kleurrijkste. *Channa bleheri*. Ze worden ruim 15 centimeter lang. Het is van belang dat vissen hun partner zelf kunnen uitkiezen. Je kunt dus het beste beginnen met meerdere halfwas dieren in een ruime bak. Zodra de paartjes zich gevormd hebben moet ieder koppel een eigen bak hebben van ongeveer 100 liter of meer en met veel schuilmogelijkheden.

Bij dieren van dezelfde leeftijd is het te proberen om een groot en een klein dier bij elkaar te zetten. De kans is erg groot dat je dan een paar hebt. Als je geen kweekambities hebt maakt het niet zoveel uit of je een koppel hebt of niet.

Deze soort heeft de naam erg moeilijk te kweken te zijn. Voor de kweek van deze soort lijkt een koele winterperiode belangrijk te zijn. De weinige mensen die met deze soort kweken boden hun vissen allemaal een koele winterperiode.

De broedzorg is buitengewoon interessant. Beide ouders passen op de jongen, waarbij het mannetje voortdurend bij de jongen te vinden is. De jongen lijken op de huid van de ouderdieren te grazen maar het is nog niet zeker of ze daadwerkelijk van de slijmhuide eten. Het zou ook gedrag kunnen zijn wat de band tussen de ouders en de jongen versterkt. Het vrouwtje bewaakt de omgeving en zorgt voor het hoofdvoedsel voor de jonge vissen: haar eigen kuit.

Zolang ze in de groei zijn, zijn het enorme eters. Visjes, regenwormen, stukjes visvlees, het wordt in enorme hoeveelheden verslonden. Het is een goed idee om voer wat niet levend is van het pincet of uit de hand te voeren

zodat je zeker weet dat er geen voer onopgegeten achterblijft. Met de hoeveelheden die je ze voert kan het dan al gauw een ongezonde smeerboel worden.

In de winter, als ze koel worden gehouden, kunnen ze toe met een regenworm per week. In de zomer willen ze graag vrijwel dagelijks gevoerd worden.

Mijn dieren hebben inmiddels een nest jongen. Enkele weken achter elkaar hield het paar zich steeds samen op in een moeilijk toegankelijke hoek in hun aquarium. Het was daardoor niet goed te volgen wat er precies gebeurde.

Op 8 april zag ik voor het eerst de jongen. Ze waren al tamelijk groot. Ongeveer even lang en wat zwaarder gebouwd als pasgeboren guppen. Aanvankelijk bleven ze in het moeilijk toegankelijke hoekje zodat het maken van foto's onmogelijk was. De volgende dag waren ze verplaatst naar een andere hoek van het aquarium, waar ze beter te zien zijn. Omdat ik de vissen voor het afzetten zo weinig mogelijk wilde storen was de laag kroos flink aangegroeid, wat ook een belemmering vormt voor het fotograferen.

Het is opvallend hoe snel de dieren groeien. Na enkele dagen waren ze al zichtbaar gegroeid. Hun jeugdtekening is opvallend lichtgeel met een donkere lengtestreep.

Het mannetje is vrijwel voortdurend bij de jongen, maar laat ze wel even alleen als er gevoerd wordt. Het vrouwtje is vaak wat meer op afstand, maar is toch ook veel bij de jongen te vinden.

http://home.planet.nl/~klung002/index_bestanden/Page1056.htm

2000 m² vijver en aquariumcentrum

Vital Fish is groot geworden met de beste vijvervis. Daar komen nu aquariumvissen bij. Bij ons kunt u dus ook terecht voor uw tropische vissen, zoals de cichlide en discusvis, groepsvissen en, niet te vergeten, de bodemvis. Heeft u nog geen aquarium? Ook dan bent u bij ons aan het juiste adres.

Want naast de standaard aquaria en aquariummeubels, kunnen wij ze ook voor u op maat maken. Voor de aankleding hebben we een ruim assortiment aan waterplanten. En voor de inwendige vis: voer van diverse topmerken. Onze verkopers hebben veel ervaring opgedaan in de aquaristiek en willen hun ervaringen graag met u delen. Kom dus eens langs voor een gedegen advies en verbaas u over de onderwaterwereld van Vital Fish.

Onze openingstijden zijn: ma. 13.00 tot 18.00 uur,
di. t/m do. van 9.00 tot 18.00 uur, vrij. van 9.00 tot 21.00 uur.
za. van 9.00 tot 17.00 uur.

Van begin april tot eind augustus ook zondag open,
van 10.00 tot 16.30 uur

DEN HAM 23^A, 2771 WX BOSKOOP, TEL 0172-211074
FAX 0172-211674, E-mail JOB@VITALFISH.COM
WWW.VITALFISH.COM

Zomaar...

Heeft u een leuk verhaal, een spannende gebeurtenis meegemaakt of iets interessants gelezen, stuur dan deze copy voor de 15de van de maand naar de redactie onder het volgende adres:

Koen van Vliet
De Savornin Lohmanlaan 5
3445 VD, Woerden

Of makkelijker voor de redactie:
redactie@denatuurinhuis.nl

De Technische Adviescommissie van "De Natuur in Huis"

**Hebt u problemen in uw liefhebberij of
hebt u vragen waarop u geen antwoord kunt vinden?**

Raadpleeg dan de

Technische Advies Commissie

**DESKUNDIGE LEDEN ZULLEN U GAARNE VAN DIENST ZIJN MET HUN
ADVIES OP AL UW PROBLEMEN EN VRAGEN!**

NEEM VOOR ADVIES CONTACT OP MET:

Wim Zaal, Boterbloemweg 86, 2403 TT Alphen a/d Rijn Tel.: 0172-433015

Wat was . . . de 'aqua'veiling

De maand september stond in het kader van de 'aqua'veiling. Oftewel, heeel veel spulletjes voor een heel zacht prijsje. Behalve als het artikel gewild was, dan liepen de biedingen wat hoger op.

Volgens mij heeft iedereen wat van zijn gading kunnen vinden. Er was veel bekijks, ook van mensen die geen zin hadden in een nog vollere schuur of zolder maar gewoon mee wilden doen in de gezelligheid (zoals ondergetekende bijvoorbeeld)

Als het goed is, is de clubkas ook weer wat gevuld, maar daar zal de penningmeester wel een keer verslag van doen.

Alleen maar voordelen zo'n veiling. De een is van zijn spullen af met een dikkere portemonnee, de ander heeft wat hij/zij wilden hebben, gezelligheid alom en de kas doet het ook goed.

Tot de volgende keer zou ik zeggen,
Koen.

Vraag en aanbod

U kunt in de Aqua Spiegel ook uw overbodige aquariumartikelen aanbieden of uw kreet om een bepaald plantje of visje hier plaatsen. Je weet nooit wat er van komt...

De volgende items zijn bij de redactie ontvangen:

-Geen-

650 m² aquarium- en vijverplezier

Verloop Aquariumspeciaalzaak biedt u een uitgebreid product-assortiment voor uw zoet- of zeewateraquarium. Wij zijn gevestigd in een groot en modern bedrijfspand in Hazerswoude.

Onze vijverafdeling is inmiddels naar een deur verder verhuisd. De ruime hal, gelegen op nummer 23 is een uitstekende locatie waar u alles kunt vinden voor uw vijver.

Neem eens een kijkje in een van onze winkels. De koffie staat voor u klaar en het is uw bezoek meer dan waard. Voor de kinderen is er een leuke speelhoek ingericht.

VERLOOP
aquariumspeciaalzaak

Engelandlaan 23-25
2391 PM Hazerswoude-Dorp
Int. Trade Center Boskoop
Telefoon: 0172-215569
Internet: www.aqua-verloop.nl

D R U K W E R K

Aan de heer/mevrouw:

 PETS&CO

Voor al uw
aquarium benodigheden

Wij verkopen o.a. merken als
EHEIM-SERA-TETRA-HS AQUA en **JUWEL**,
Tropische vissen en waterplanten.

Naast de aquarium artikelen hebben we ook

Carnibest

ROYAL CANIN

Eukanuba
Extraordinary Nutrition

Premium Dog Food
Frank's
Pro Gold

Wilt u onze folder digitaal ontvangen?
Stuur dan een mailtje naar
buitencentrum@petsenco.com

Iedere donderdagavond
bezorgservice

Vanaf 25 euro gratis bezorgd